

Lokal samverkansöverenskommelse i Charlottesborg

Utvärdering av dess effekter och utvecklingspotential

Kristianstads
kommun

Urban Utveckling

Om Rapporten

Denna utvärderingen utgör resultatet av den utvärdering som har genomförts av den lokala samverkansöverenskommelse som slutits i Charlottesborg, i syfte att motverka brottslighet och öka trygghet i området. Den lokala samverkansöverenskommelsen slöts år 2019 mellan polisen, kommunen och de två bostadsrättsföreningarna i området. År 2020 anslut även bostadsrättsföreningarnas väktarbolag till överenskommelsen.

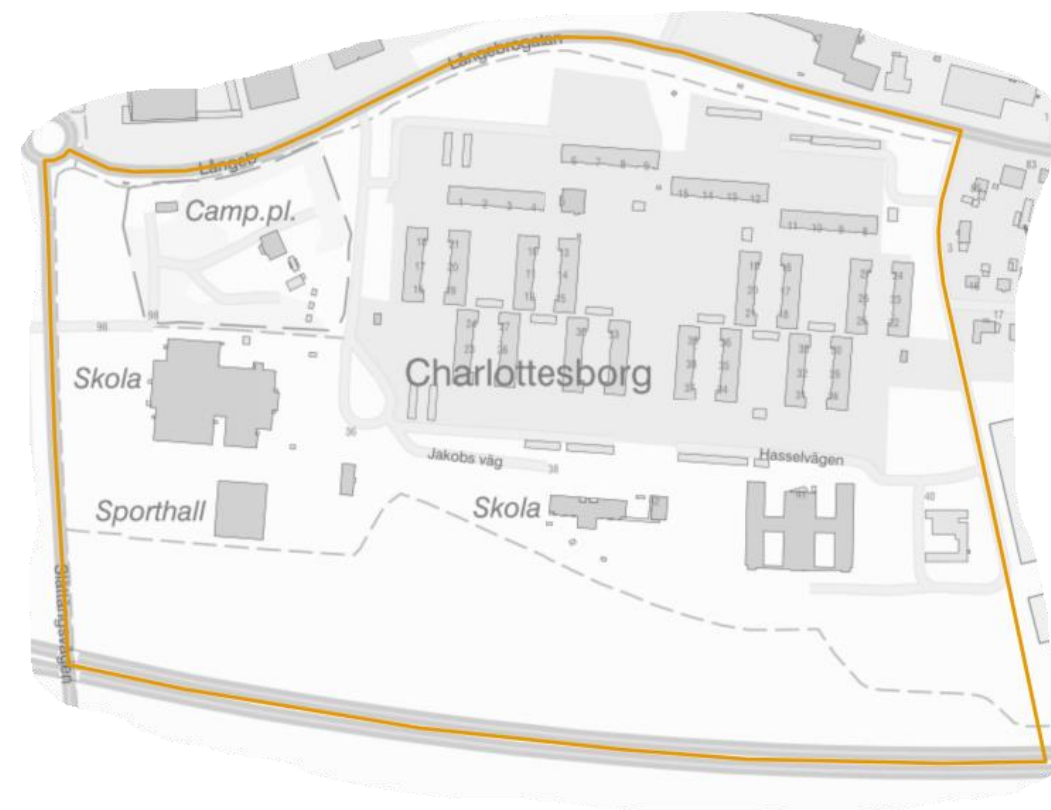
Utvärderingen har studerat vilka effekter den lokala samverkansöverenskommelsen har haft på tryggheten i bostadsområdet, samt vilka styrkor och utvecklingsmöjligheter respektive aktör ser inom samverkan.

Utvärderingen har utförts av Urban Utveckling under 2023 på uppdrag av Kristianstads kommun.

Rapporten har författats av:

Emelie Eriksson, Projektledare
emelie.eriksson@urbanutveckling.se

Tobias Karström, Utredare
tobias.karstrom@urbanutveckling.se

BAKGRUND TILL UTVÄRDERINGEN

I Charlottesborg bor knappt 1500 invånare och bostadsområdet utgörs enbart av bostadsrätter. Området har under en längre tid haft problem med narkotikahandel, bråk, skadegörelse och buskörning och klassas enligt polisen som ett socialt utsatt område. År 2018 tilldelades Kristianstads kommun medel från Tillväxtverket för att motverka otryggheten i Charlottesborg. Med de ekonomiska medlen finansierades bland annat en utökad väktarrondering, kameror och ny belysning i området.

År 2019 skrevs en lokal samverkansöverenskommelse mellan polisen, kommunen och de två bostadsrättsföreningarna i området. År 2020 anslut även bostadsrättsföreningarnas väktarbolag till överenskommelsen. Den lokala samverkansöverenskommelsen har som mål att främja aktiviteter för olika målgrupper, minska brottsligheten och droganvändande/försäljning, främja grannsamverkan så att fler vågar polisanmäla, och kontinuerligt samverka mellan överenskommelsens aktörer. Inom ramen för samverkan har man bedrivit ett antal aktiviteter och insatser, exempelvis Den veckovisa lägesbildsgruppen, insatsen Aktiv sommar, stöd till grannsamverkan, trygghetsvandringar, den uppsökande fältgruppen och utökad polisiär närvaro. Polisen har även satt upp övervakningskameror vid särskilt brottsutsatta platser vid centrum.

Sedan den lokala samverkansöverenskommelsen slöts har Polisens och kommunens årliga trygghetsmätningar visat på markanta förbättringar. År 2018 låg problemindeket i Charlottesborg på 4,19 och var därmed det område med högst problemindekt i kommunen. År 2022 har området ett problemindekt på 2,3 vilket är det näst bästa resultatet i kommunen. Kristianstads kommun såg behovet av att utvärdera effekten av de åtgärder som genomförts inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen. Dels för att bättre kunna rusta sig inför den nya lagen om kommuners brottsförebyggande arbete som trädde i kraft i juli 2023, dels för att hitta en arbetsmodell som går att applicera på Kristianstads andra utsatta område, Gamlegården.

SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Utvärderingen syftar till att följa upp om den lokala samverkansöverenskommelsen och dess aktiviteter har haft effekt på tryggheten i Charlottesborg, samt undersöka vilka framgångsfaktorer och utvecklingsmöjligheter som finns inom samverkan. Vidare syftar utvärderingen till att utgöra ett underlag för hur Kristianstads kommun kan implementera en liknande arbetsmodell i andra områden i Kristianstad med likande utmaningar.

Följande frågeställningar har varit utgångspunkt för utvärderingen:

- Hur upplever involverade aktörer att samverkan fungerar? Vilka framgångsfaktorer och utmaningar finns?
- Vilka effekter har de åtgärder som genomförts inom ramen den lokala samverkansöverenskommelsen haft på tryggheten i Charlottesborg?
- Hur kan den lokala samverkansöverenskommelsen vidareutvecklas?
- Hur skulle en liknande arbetsmodell kunna appliceras i Gamlegården?

GENOMFÖRANDE

1. Intervjuer med nyckelaktörer

Intervjuerna syftar till att ge en bild av nyckelaktörernas perspektiv och upplevelser av insatsernas effekt på tryggheten, samt hur den lokala samverkan har fungerat mellan aktörerna.

2. Enkätundersökning

En enkät riktad till boende i Charlottesborg har delats ut med syfte att undersöka hur boende upplever tryggheten i Charlottesborg, hur de uppfattar de implementerade insatserna och vilka åtgärder som ansetts ge effekt.

3. Rapport med rekommendationer

Resultatet redogörs i denna rapport som sammanfattar effekterna av den lokala samverkansöverenskommelsen, samt ger rekommendationer på hur en liknande arbetsmodell kan implementeras i Gamlegården

Bakgrund Charlottesborg och samverkansöverenskommelsen

Charlottesborg ligger i södra delen av Kristianstads tätort. Charlottesborg består av två bostadsrättsföreningar, Brf Sting och Brf Charlottesborg som byggdes på 1970-talet och i området finns 622 bostadsrätter. Bebyggelsen beskrivs bestå av tidstypiska huslängor med platta tak och öppna gräsytor mellan husen. Bilparkering och öppna gräsytor omger området och skapar avstånd till angränsande kvarter. I området finns en grundskola, Slättängsskolan (F-9), två förskolor och ett omsorgsboende. Därutöver finns ingen service eller andra verksamheter i Charlottesborg.

Charlottesborg är ett av de områden i Kristianstad som klassas som socialt utsatta enligt polisens definition, varav det andra området är Gamlegården. Områdena har beskrivits som förhållandevis olika, framförallt i den bemärkelsen att Charlottesborg inte har tampats med lika stora socioekonomiska utmaningar som Gamlegården har. Därtill har otryggheten och problematiken i Charlottesborg ökat och fått gro under lång tid medan Kristianstads andra utsatta område, Gamlegården, blev mål för många av kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser. Det fanns en uppfattning om att Charlottesborg var nedprioriterat och att polisen inte förstod hur omfattande problemen i Charlottesborg började bli.

Det finns ett antal faktorer som troligtvis har bidragit till den problembild som uppstått i Charlottesborg. Mycket av den service och mötesplatser som funnits i Charlottesborg har under de senaste 20 åren försvunnit. Bostadsområdets utformning anses även vara gynnsam för narkotikaförsäljning i och med dess många flyktvägar.

På våren 2019 skrevs den första överenskommelsen om gemensamma trygghetsinsatser. HSB:s bostadsrättsföreningar, flera kommunala verksamheter och lokalpolisområdet gick in för att skapa ett trivsamt bostadsområde med trygga boende. År 2020 anslut även bostadsrättsföreningarnas väktarbolag till överenskommelsen. Kristianstads kommun har haft en samordnande roll i samverkan.

Insatserna som bedrivs inom ramen för samverkan bygger på två olika delar:

- Brottsförebyggande insatser med bland annat kameror, trygghetsvandringar, bevakning och polisnärvaro (situationell brottsprevention).
- Skapa aktiviteter och miljöer som ger en meningsfull fritid åt barn och unga och som bygger trivsel och sammanhållning mellan de boende på området (social prevention).

I det samverkansavtal som tecknades för tidsperioden 2022-2024 har följande gemensamma mål stipulerats:

- Charlottesborg problemindeks i den årliga trygghetmätningarna ska in överstiga 2.
- Bostadsrättsföreningarna ska utveckla området för de boende.
- Kontinuerlig samverkan mellan bostadsrättsföreningarna Sting och Charlottesborg, kommun, polis samt bostadsrättsföreningarnas upphandlade bevakningsbolag.
- Bevakningskamerorna ska finnas kvar i förebyggande syfte. Kamerornas placering styrs av brottsstatistik.

Bakgrund Charlottesborg och samverkansöverenskommelsen

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen har flertalet insatser bedrivits för att motverka brottslighet och öka tryggheten. Nedan följer en beskrivning av de insatser som bedrivits.

Den veckovisa lägesbildsgruppen

Aktörerna som ingår i den lokala samverkansöverenskommelse ses för ett möte en gång i veckan för att dela lägesbild. På mötena försöker aktörerna även gemensamt hitta lösningar på eventuella problem och utröna vad respektive aktör kan bidra med

Aktiv sommar

Aktiv sommar innebär att ungdomar som bor i Charlottesborg erbjuds sommarlovsarbete som utförs lokalt i området. Ungdomarna arbetar i 2 veckor med lätt trädgårdsarbete i förmiddag och andra aktiviteter i eftermiddag. Insatsen har varit lyckad och genomförs nu även i fler områden i Kristianstad, bland annat i Gamlegården.

Trygghetsvandringar

Bostadsrättsföreningarna har bjudit in polis, väktarbolag, kommun och boende till upprepade trygghetvandringar på kvällstid som syftar till att identifiera platser som upplevs som otrygga.

Den uppsökande fältgruppen

Den uppsökande fältgruppen arbetar i nära samarbete med skola för att fånga upp ungdomar i riskgrupp.

Ökad polisiär närvaro

Polisen har ökat sin närvaro i området. Den ökade närvaron tar avstamp från de gemensamma lägesbilderna och rapportering av händelser.

Övervakningskameror

Polisen har satt upp övervakningskameror vid särskilt brottsutsatta platser vid centrum.

Stöd till grannsamverkan

HSB har försökt engagera bostadsrättsföreningarnas medlemmar i grannsamverkan.

Bosociala aktiviteter

Bostadsrättsföreningarna har börjat arrangera bosociala aktiviteter för boende i området, exempelvis boskola, sykvällar och pysselkvällar.

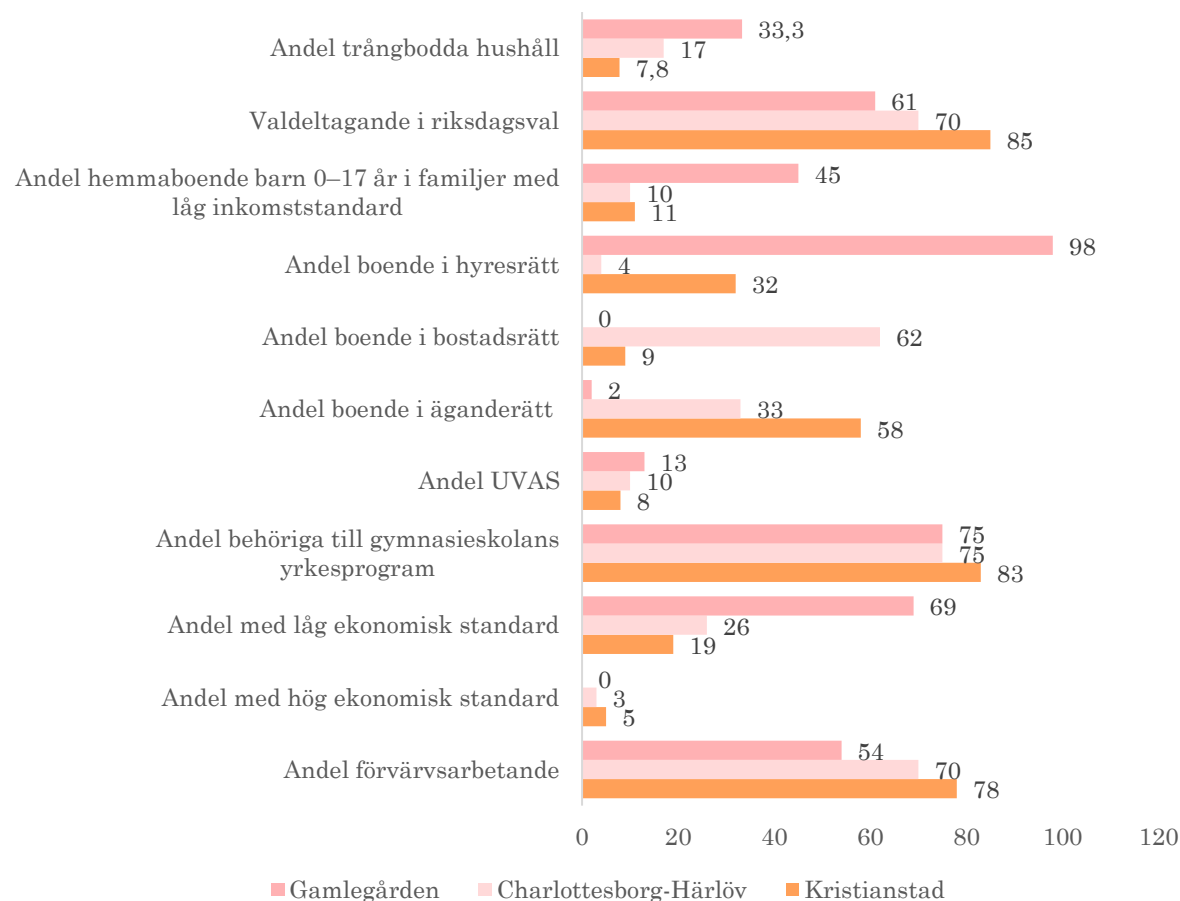
Upprustning av bostadsgårdar

Bostadsrättsföreningarna har rustat upp sina bostadsgårdar för mer trivsamma utemiljöer.

Socioekonomiska förutsättningar Charlottesborg

Charlottesborg, Gamlegården och Kristianstad 2021
(värdena anges i procent)

Diagrammet redogör för de socioekonomiska förutsättningarna i Charlottesborg och Gamlegården, i förhållande till Kristianstads kommun.

Viktigt att ha i beaktning är att Charlottesborg-Härlöv täcker in ett större område än Charlottesborg. Framförallt är villaområdet Henrydal inkluderat, som har en högre socioekonomisk status, vilket påverkar socioekonomin i området som helhet.

Diagrammet visar att både Charlottesborg och Gamlegården har sämre socioekonomiska förutsättningar i förhållande till genomsnittet i Kristianstads kommun.

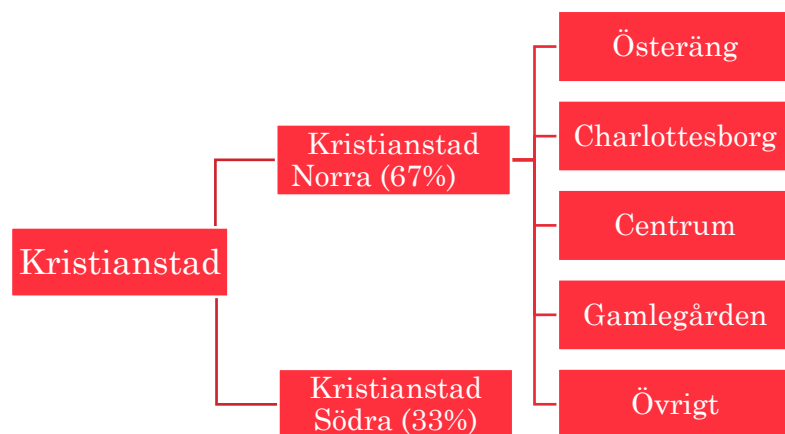
Både Charlottesborg och Gamlegården har en hög andel trångbodda hushåll. Valdeltagandet i områdena är signifikant lägre än det genomsnittliga deltagandet i kommunen. Andelen med låg ekonomisk standard är högre i Charlottesborg och Gamlegården, och andelen som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och andelen förvärvsarbetande är lägre i förhållande till andelen i kommunen.

De största skillnaderna mellan Charlottesborg och Gamlegården är fördelningen av boendeformer. En tydlig majoritet av invånarna (98%) i Gamlegården bor i hyresrätt, medan majoriteten av invånarna i Charlottesborg bor i bostadsrätt (62%). I Gamlegården är även andelen invånare med låg ekonomisk standard, och andelen hemmaboende barn i familjer med låg ekonomisk standard betydligt högre än i Charlottesborg. Sammantaget har Gamlegården större socioekonomiska utmaningar än vad Charlottesborg har.

Trygghetsmätning Charlottesborg

Generellt problemindex	2022	2021	2020_2	2020_1	2019	2018	2017
Norra - Gamlegården	3,95	3,7	4,03	3,84	3,97	3,73	3,41
Norra - Centrum	3,7	3	3,78	3,73	4,19	3,51	3,89
Kristianstad - Norra	2,86	2,73	2,7	2,7	2,76	2,38	2,24
Norra - Övrigt	2,57	2,62	2,16	2,43	2,22	1,92	1,92
Kristianstad	2,35	2,38	2,54	2,19	2,27	2,03	2,05
Norra - Charlottesborg	2,3	2,51	3,51	2,86	3,05	4,19	3,24
Kristianstad - Södra	2,05	1,76	1,86	1,46	1,62	1,57	1,78
Norra - Österäng	1,92	2,24	1,86	2,05	2,51	-	-

Tabellen baseras på resultatet från Kristianstads och polisens trygghetsmätning 2022. Enkäten bygger på 37 stycken indikatorer som har bäring på trygghet och utsatthet för brott. Problemindexet är en sammanvägning av samtliga indikatorer.

Resultatet från trygghetsmätningen visar att problemindexet i Charlottesborg har minskat markant sedan 2018. År 2018 hade området ett problemindex på 4,19, vilket var det högsta värdet i kommunen. År 2022 ligger problemindexet i Charlottesborg på 2,3, vilket är lägre än problemindexet i kommunen som helhet.

Framförallt visar trygghetsmätningen att utsatthet för brott har avtagit i Charlottesborg. De problem som fortsatt kvarstår enligt mätningen är:

- Utemiljön
- Missbruksproblematik
- Ungdomsgäng och buskörning med mopeder
- Trygghetskänslan utomhus
- Rädsla för specifika personer
- Avstår från aktiviteter, särskilt föreningsmöten
- Låg social tillit

| Intervjuer nyckelaktörer

Intervjuer nyckelaktörer

GENOMFÖRANDE

Under våren 2023 genomfördes intervjuer med nyckelaktörer inom den lokala samverkansöverenskommelsen i Charlottesborg. En semistrukturerad intervjuguide har legat till grund för intervjuerna. Intervjuerna har genomförts via Microsoft Teams eller via telefon. Frågorna utgick från följande teman: framgångsfaktorer samverkan, framgångsfaktorer insatser samt utmaningar och utvecklingspotential. Resultatet från intervjuerna redovisas inledningsvis med en sammanfattning, och sedan följer en redovisning utifrån de teman som intervjuerna utgick ifrån.

INTERVJUADE AKTÖRER

- Drog- och brottsförebyggande samordnare, Kristianstads kommun
- Planeringsstrateg kommunledningskontoret, Kristianstads kommun
- Teamledare fältgruppen, Kristianstads kommun
- Bosocial chef, HSB
- Förvaltare, HSB
- Ledamot Brf Charlottesborg
- Ordförande Brf Sting
- Avarn Bevakningstjänst
- Kommunpolis
- Områdespolis

SAMMANFATTNING

Charlottesborg beskrivs som ett område som under en tid haft en negativ utveckling vad gäller brottslighet och trygghet. De mest framträdande utmaningarna beskrivs ha varit narkotikaförsäljning, olovlig körning, samlingar av ungdomar i utemiljön, i trapphus och i källarutrymmen samt nedskräpning. Därtill finns en koncensus kring att tystnadskulturen i området är hög och att invånare har ett låg tillit till institutionella aktörer, vilket i Charlottesborg tar sig uttryck främst mot polisen och HSB. Man upplever även att det är få människor i rörelse i utemiljön till följd av hög otrygghet.

Samtliga aktörer som intervjuats är enade om att det har skett en stor positiv utveckling av Charlottesborg sedan den lokala samverkansöverenskommelsen tecknades. Charlottesborg beskrivs i stora drag som ett trivsamt, lugnt och tryggt bostadsområde. Skadegörelse och nedskräpning har minskat, den fysiska gestaltningen i området har förbättrats och boende har börjat våga röra sig utomhus på kvällstid. Förbättringarna tros till stor del bero på att den lokala samverkansöverenskommelsen har bidragit till bättre lägesbilder, kortare kontaktvägar och snabbare åtgärder. Däremot kvarstår en del utmaningar med narkotikahandel och oroligheter som bidrar till otrygghet. Det finns även misstankar om att en del av den kriminella aktivitet som skedde utomhus har förflyttats till inomhusmiljöer, exempelvis trapphus och källarutrymmen, samt till grannområdet Vilan.

Aktörerna inom samverkan ser ett behov av att öka invånarnas engagemang och delaktighet. Hitintills har det varit utmanande att engagera boende i aktiviteter och insatser. Framförallt ser man ett behov av att nå ut till äldre kvinnor och till vårdnadshavare i större uträkning. Därutöver ser man ett behov av att öka tilliten i områden, dels mellan invånare och institutionella aktörer, men också den sociala tilliten mellan boende i området. Anmälningsbenägenheten anses fortsatt vara låg och det finns en upplevelse av att boende i området har lågt förtroende för polisen.

Intervjuer nyckelaktörer

FRAMÅNGSFAKTORER SAMVERKAN

Den lokala samverkansöverenskommelsen har varit värdefull i den mån att den har förtydligat roller och funktioner i områdets utveckling, vilket har bidragit till en ökad förståelse och kännedom kring respektive aktörers ansvar och möjlighet att påverka. Framförallt har överenskommelsen bidragit till en förståelse för att det inte bara är kommunen och polisen som ansvar och har möjlighet till att stärka området, utan att även lokalsamhället och invånare fyller en viktig funktion.

Samverkan har bidragit till bättre lägesbilder som legat till grund för utvecklingsarbetet. Utöver det veckovisa mötet där lägesbilden delas så har samtliga aktörer inom samverkan rapporterat alla oroligheter och störningar till polis och bevakningsbolag. I och med att området präglas av en tystnadskultur har HSB fyllt en viktig roll i att anmäla och rapportera för att polis och bevakning ska få en bild av problematiken. Något som lyfts fram som mycket positivt är att samverkan inte bara har fungerat som ett strategiskt forum, utan att informationsdelning som sker mellan aktörerna och som ligger till grund för lägesbilderna sedan leder till operativa insatser.

Samverkan har bidragit till stärkta relationer och tillit, dels mellan involverade aktörer, men också mellan invånare i Charlottesborg och institutionella aktörer. Samverkansöverenskommelsen är ett ställningstagande från involverade aktörer som visar att man bryr sig om och värnar om Charlottesborg och dess invånare.

Förutsättningar som har legat till grund för positiva resultat och en fungerande samverkan:

- Att ha rätt funktioner hos respektive aktör som deltar i samverkan. Tjänstepersoner som kan fylla både operativa och strategiska funktioner har varit värdefullt.
- Hög lokal närvaro från samtliga aktörer.
- Att bygga på och knyta an till sådant som redan finns i området. Föreningslivets nätverk är exempel på en lokal aktör som har varit viktig att knyta an till i arbete för att komma i närmare kontakt med invånare i området.
- Att överenskommelsen innehåller en gemensam riktning och tydliga mål som är mätbara.
- Drivande och engagerade personer.

Intervjuer nyckelaktörer

FRAMGÅNGSFAKTORER INSATSER

De insatser som man upplever har haft störst effekt på tryggheten och brottsligheten i Charlottesborg är:

- **Den veckovisa lägesbilden** som har utgjort grunden för planering och genomförande av brottsförebyggande och trygghetsfrämjande insatser i Charlottesborg.
- **Polisens övervakningskameror** beskrivs ha haft goda effekter på den öppna narkotikaförsäljningen.
- **Aktiv Sommar** har haft stora positiva effekter för unga på individnivå som har fått ett arbete, men också för unga som grupp som har fått ett stärkt förtroende för institutionella aktörer.
- **Trygghetsvandringarna** anses ha varit viktiga i den situationella brottspreventionen och för att säkerställa att området är helt, rent och snyggt.

De bosociala aktiviteterna som anordnas för boende har till viss del även beskrivits som positiva utifrån att de är väldigt uppskattade bland de som deltar. Däremot har det varit svårt att nå ut till vissa målgrupper samt att engagera boende i de aktiviteter som syftar till boendes delaktighet i områdets utveckling, exempelvis nattvandringar och grannsamverkan.

Den uppsökande fältgruppen, har precis som Aktiv Sommar syftat till att främja en meningsfull fritid och fånga upp ungdomar i riskzon. Medan Aktiv Sommar lyfts fram som en särskilt viktig insats med mycket goda effekter, anser fältgruppen inte ha varit lika effektiv. Den uppsökande fältgruppen har haft svårt att nå ut till ungdomar och bygga tillit.

Intervjuer nyckelaktörer

UTMANINGAR OCH UTVECKLINGSPOTENTIAL

Trots att trygghetsmätningarna visar på positiva resultat i området så uppfattas läget fortfarande som väldigt sårbart. Av intervjuerna framgår det att det är viktigt att upprätthålla en kontinuitet så att området inte faller tillbaka i en negativ utveckling.

Utmaningar som fortfarande kvarstår i området som man bör jobba vidare med:

- Boendes engagemang i området.
- Svårt att nå ut med insatser och kommunikation mot vårdnadshavare som är en viktig målgrupp i det förebyggande arbetet gentemot barn och unga.
- Svårt att nå ut till och involvera äldre kvinnor. Äldre kvinnor rör sig sällan utomhus i området och deltar i lägre utsträckning på bostadsrättsföreningens sociala aktiviteter. Män är överrepresenterade på aktiviteter som involverar boende.
- Bristande kännedom hos invånare om samverkan och de insatser som bedrivs.
- Låg anmälningsbenägenhet och bristande tilltro till polisens höga närvaro.
- Den uppsökande fältgruppen har svårt att nå ut till ungdomar. Tilliten uppfattas som låg.
- Att problemen med narkotikaförsäljning förflyttar sig utifrån att man upprättar insatser mot hot-spots. Man upplever tendenser av förflyttning till det angränsande området Vilan, samt till inomhusmiljöer.
- Brist på vuxennärvaro och informell social kontroll på kvällstid när yrkesverksamma lämnar området.
- Brist på målpunkter i området vilket leder till brist på flöden av människor boende i resterande delar av kommunen.
- Området har fortsatt ett dåligt rykte vilket har en negativ inverkan på området och dess invånare.
- På lång sikt ser man ett behov av en större socioekonomisk variation i området.

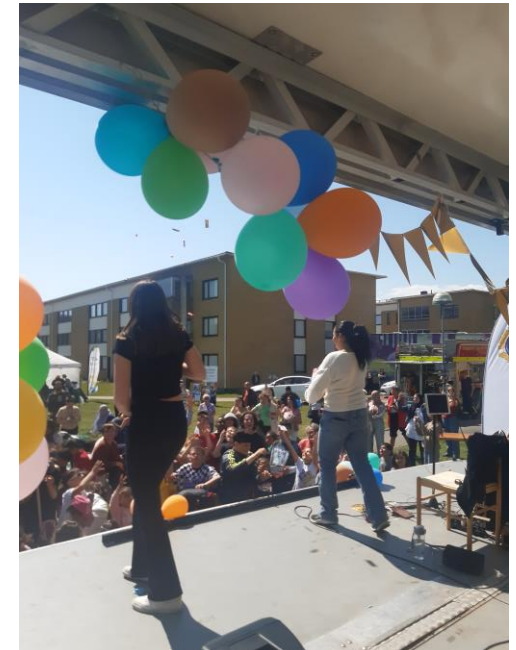
Intervjuer nyckelaktörer

UTMANINGAR OCH UTVECKLINGSPOTENTIAL

I och med att den lokala samverkansöverenskommelsen utgörs av olika typer av aktörer, med olika förutsättningar att delta och påverka, uppstår således utmaningar i samarbetet mellan aktörerna. Till det ska tilläggas att aktörerna upplever att man har kunnat luta sig tillbaka på överenskommelsen när samarbetet har uppfattas som svårt. Följande punkter har lyfts fram som utvecklingsmöjligheter i samarbete och organisation:

- Rutiner för kommunikation inom samverkan kan förbättras. Viss rapportering av händelser till polisen görs genom en informell kontakt med kommunpolisen, vilket sker både på gott och ont. I och med den korta kommunikationsvägen så får polisen mer information, men händelserna går inte in i statistiken vilket påverkar nulägesbilderna.
- Aktörernas roller och funktioner i samverkan har inte varit helt tydlig, framförallt vad gäller kommunens och bostadsrättsföreningarnas roller. Representanterna från styrelsen är invånare i området vilket gör att de bidrar med viktiga perspektiv till samverkan, men deras deltagande kan inte knytas till några yrkesmässiga förväntningar. Därtill har det funnits frågetecken kring vilken aktör som ska vara drivande i samverkan. Kommunen har hittills haft en sammankallande roll, men det hade funnits fördelar med att HSB tar en mer drivande roll och jobbar mer utifrån att de boende ska ta tillbaka makten över sitt område och känna ett ägandeskap och en tillhörighet.

- Samverkan står inför utmaningen med att jobba med ständig utveckling och förbättring. I och med att aktörerna jobbar aktivt med insatser för att motverka brottslighet och främja trygghet i Charlottesborg, så sker det även förändringar i problembilden vilket gör att insatser och åtgärder måste anpassas och ständigt utvecklas för att bättre lämpa sig mot nya problembilder.
- Det finns en oro för att Charlottesborg kommer att nedprioriteras om området kommer bort från polisens lista, och att det skulle leda till att mindre resurser läggs i området och att utvecklingen kommer gå åt fel håll igen.

Enkätundersökning till boende i Charlottesborg

Enkätundersökning

GENOMFÖRANDE

Enkätundersökningens syfte var att undersöka hur boende upplever tryggheten i Charlottesborg, hur de uppfattar de implementerade insatserna om de och vilka åtgärder som ansetts ge effekt. Enkäten var uppdelad i fyra delar: bakgrundsfrågor, utsatthet för brott, trygghetsupplevelsen samt graderingsfrågor för påstående gällande trygghet och brottslighet.

Enkäten delades ut i pappersformat till samtliga hushåll i Brf Charlottesborg och Brf Sting under augusti 2023. Enkäten kunde även besvaras via ett digitalt formulär. En enkät per hushåll delades ut. Undersökningen omfattade totalt 622 respondenter, varav 99 svar inkom. Detta motsvarar en svarsfrekvens på 15,9%

I följande del av rapporten presenteras en sammanfattning av resultatet av enkätundersökningen, där varje avsnitt berör en av enkätundersökningens frågor. För att ta del av samtliga diagram och fritextsvar, se bilaga. Sammanfattningen av enkäten görs utifrån enkätens 4 delar.

BAKGRUNDSFRÅGOR

Av de som svarade på enkäten är 44 kvinnor, 54 är män och 1 respondent har valt att inte uppge. Det var primärt äldre som deltog i enkätundersökningen, varav 46 av respondenterna var 65+ år. 57 respondenter bor i Brf Charlottesborg, 40 respondenter bor i Brf Sting och 2 respondenter vill ej uppge.

UTSATTHET FÖR BROTT

37 respondenter uppger att de har bevittnat brottslighet inom den fastighet man bor i eller i sitt bostadsområde de senaste 6 månaderna. 58 respondenter uppger att de inte har bevittnat brottslighet och 4 respondenter vill inte uppge. Boende i Brf Sting har under de senaste 6 månaderna bevittnat brottslighet i högre utsträckning än boende i Brf Charlottesborg.

15 respondenter svarar att de själva eller någon man känner har utsatts för brott i bostadsområdet de senaste 6 månaderna. De brott man har utsatts för är vandalisering av fordon, stöd/rån eller misshandel. Boende i Brf Sting bevittnar och utsatts för brottslighet i högre uträkning än boende i Brf Charlottesborg.

Den typ av brottslighet som är vanligast förekommande enligt enkäten är narkotikahandel, klotter/skadegörelse samt vandalisering av fordon.

Enkätundersökning

TRYGGHETSUPPLEVELSEN

Majoriteten av de som har svarat på enkäten känner sig trygga i bostadsområdet (58 %). Däremot upplever en majoritet av de svarande som bor i Brf Sting att de inte känner sig trygga i området.

De vanligaste orsakerna till otrygghet i bostadsområdet är ungdomsgång, alkohol- och narkotikabruk, samt skärp och skadegörelse. De vanligaste förbättringsmöjligheterna som man föreslår för att öka tryggheten är att få bort ungdomsgång, få bort alkohol- och narkotikabruk, underlätta kommunikation mellan grannar, belysning samt minska antalet mörka ytor.

En majoritet av de som svarat på enkäten känner sig trygga i trapphuset. Boende i Brf Sting känner sig otrygga i trapphuset i högre uträkning än boende i Brf Charlottesborg. Otrygghet i trapphus beror främst på ungdomsgång, alkohol- och narkotikabruk, mycket skräp och skadegörelse, samt olåsta portar. Den yta inom fastigheterna som flest anger som otrygg är källarutrymmena.

GRADERINGSFRÅGOR

Graderingsfrågorna visar att respondenterna i hög grad upplever att området generellt är brottsbelastat. Respondenterna hade dock delade meningar om huruvida området uppfattas som otryggt.

En tydlig majoritet av respondenterna upplever generellt att kameraövervakningen bidrar till trygghet. En majoritet av respondenterna upplever även att bostadsgårdarna har blivit tryggare efter att de gjort om, även om många av respondenterna inte alls håller med.

Respondenterna upplever att polisen har hög närvaro i området, men håller inte med om påståendet att kommunen har hög närvaro i området.

En majoritet av respondenterna upplever att det finns en känsla av ägandeskap och tillhörighet i bostadsrättsföreningen. Samtidigt håller man med om att det finns en tystnadskultur och att boende i Charlottesborg undviker att anmäla om man själv utsätts för brott eller ser någon annan utföra en brottslig handling.

En tydlig majoritet av respondenterna håller med om att de boende i Charlottesborg kan bidra mer för att öka tryggheten i området.

FRITEXTSVAR

Respondenterna fick i slutet på enkäten möjlighet att uttrycka övriga tankar och synpunkter i fritext. I svaren framgår att många önskar fler övervakningskameror i området, samt inom fastigheterna. Fler önskar även en ökad närvaro från polisen.

Flera beskriver att kriminaliteten, framförallt narkotikaförsäljningen, har anpassats utifrån kameraövervakningen och polisens närvaro. Exempelvis att viss försäljning har förflyttats samt att gömställen för narkotika har etablerats i och i anslutning till fastigheterna.

Många respondenter delger även att det sker mycket aktivitet från ungdomar i området på kvällstid och att de ofta kan vara högljudda, skärpa ned och bidra till otrygghet.

Sammanfattning och slutsatser

Sammanfattning och slutsatser

Detta avsnitt sammanfattar utvärderingen och redogör för dess slutsatser utifrån de frågeställningar som utvärderingen syftar till att besvara.

1. Hur upplever involverade aktörer att samverkan fungerar? Vilka framgångsfaktorer och utmaningar finns?

Samtliga aktörer som intervjuats i samband med utvärderingen är enade om att det har skett en stor positiv utveckling av Charlottesborg sedan den lokala samverkansöverenskommelsen tecknades. Förbättringarna tros till stor del bero på att den lokala samverkansöverenskommelsen har bidragit till bättre lägesbilder, kortare kontaktvägar och snabbare åtgärder.

De insatser som man upplever har haft störst effekt på tryggheten och brottsligheten i Charlottesborg är Aktiv Sommar, den veckovisa lägesbilderna, polisens övervakningskameror och trygghetsvandringarna.

Däremot kvarstår en del utmaningar med narkotikahandel och oroligheter som bidrar till otrygghet. Det finns även misstankar om att en del av den kriminella aktiviteten som skedde utomhus har förflyttats till inomhusmiljöer, exempelvis trapphus och källarutrymmen, samt till grannområdet Vilan.

Aktörerna inom samverkan ser ett behov av att öka invånarnas engagemang och delaktighet. Hitintills har det varit utmanande att engagera boende i aktiviteter och insatser. Framförallt ser man ett behov av att nå ut till äldre kvinnor och till vårdnadshavare i större uträkning. Därutöver ser man ett behov av att öka tilliten i områden, dels mellan invånare och institutionella aktörer, men också den sociala tilliten mellan boende i området. Anmälningsbenägenheten anses fortsatt vara låg och det finns en upplevelse av att boende i området har lågt förtroende för polisen.

2. Vilka effekter har de åtgärder som genomförts inom ramen den lokala samverkansöverenskommelsen haft på tryggheten i Charlottesborg?

Utvärderingen tyder på att samverkansöverenskommelsen har haft goda effekter på tryggheten i Charlottesborg, även om det fortsatt kvarstår viss problematik som bidrar till otrygghet.

Trygghetsmätningarna visar på en klar förbättring av problemindexet i Charlottesborg sedan den lokala samverkansöverenskommelsen tecknades. Enkätundersökningen visar även på en relativt hög nivå av trygghet, däremot anser många respondenter att området är brottsbelastat och en stor andel har bevitnat någon typ av brottslighet de senaste 6 månaderna.

Enkätundersökningen visar att majoriteten av respondenterna känner sig trygga i Charlottesborg. Generellt upplever man att kameraövervakningen har haft goda effekter på tryggheten och brottsligheten. Till viss del upplever man även att renoveringen av bostadsgårdarna har ökat tryggheten i området. Många upplever att skadegörelse och nedskräpning fortsatt är ett stort problem vilket tyder på att trygghetsvandringarna inte har varit tillräckliga för att säkerställa goda förvaltningsrutiner och hålla området rent och snyggt.

De vanligaste orsakerna till otrygghet i bostadsområdet är ungdomsgång, alkohol- och narkotikabruk, samt skarp och skadegörelse. De vanligaste förbättringsmöjligheterna som man föreslår för att öka tryggheten är få bort ungdomsgång, få bort alkohol- och narkotikabruk, underlätta kommunikation mellan grannar, belysning samt minska antalet mörka ytor.

Respondenterna anser att polisen har hög närvaro i området, och många efterfrågar en högre närvaro. Däremot anser inte respondenterna att kommunen har hög närvaro i området.

Sammantaget har de situationella åtgärderna haft större effekt än de sociala åtgärderna. Viktigt att ha i åtanke är att det generellt tar längre tid att se effekter från sociala insatser.

Sammanfattning och slutsatser

3. Hur kan den lokala samverkansöverenskommelsen vidareutvecklas?

Baserat på vilka utmaningar som har lyfts fram under intervjuerna, samt vad som enligt enkäten fortsatt har en negativ inverkan på tryggheten bör samverkansöverenskommelsen vidareutvecklas med fokus på följande områden:

Narkotikahandel och -bruk

Utvärderingen pekar på att övervakningskamerorna och polisens närvaro har haft viss effekt på den öppna droghandeln. Däremot finns det indikatorer som tyder på att narkotikaförsäljningen har förflyttats till trapphus eller lägenheter, samt till det intilliggande området Vilan. Enligt enkätundersökningen är narkotikabruk – och försäljning en av de primära orsakerna till otrygghet bland boende i området. Framförallt lyfts Narkotikahandel och -bruk upp av boende i Brf Sting.

Ungdomsgäng

Ungdomsgäng anses fortsatt vara en stor utmaning enligt nyckelaktörerna i samverkan, och lyfts fram i enkätundersökningen som en av de främsta bidragande faktorerna till otrygghet. Från enkätundersökningen framgår bland annat att det är vanligt att ungdomar kör med motorfordon på bostadsgårdarna samt är högljuda på kvällstid, vilket bidrar till otrygghet. För närvarande monteras nya vägbommar för att förhindra olovlig motortrafik i området. Ungdomsgängen förknippas i hög grad med narkotikaförsäljningen. Framförallt lyfts ungdomsgäng fram som ett problem av boende i Brf Sting och enligt enkäten samlas de framförallt i anslutning till aktivitetshuset.

Skadegörelse, klotter och nedskräpning

Utvärderingen pekar på att problematiken kring skadegörelse, klotter och nedskräpning har förbättrats, men att problem fortsatt är stora och har en stor påverkan på trygghetsupplevelsen i området. Insatser och åtgärder för att förebygga och åtgärda skadegörelse, klotter och nedskräpning bör därför intensifieras för att öka tryggheten i området.

Låg tillit

Utvärderingen tyder på att tilliten i området är låg, både mellan boende och institutionella aktörer och mellan grannar.

Även om aktörerna inom samverkan framhåller att kommunens och polisen ökade närvaro bidragit till ökad tillit mellan invånare i Charlottesborg och institutionella aktörer, så är anmälningsbenägenheten låg, den uppsökande fältgruppen har haft utmaningar med att bygga tillit, och enkätundersökningen tyder på att boende inte har uppmärksammat en ökad närvaro från kommunens sida. Därtill framgår av enkäten att respondenterna anser att tryggheten skulle öka om det var lättare att kommunicera med sina grannar.

Det framgår att det har varit lättare för kommunen att bygga tillit men framförallt unga under mer informella kontakter (Aktiv sommar), än uppsökande formell kontakt (den uppsökande fältgruppen).

Sammanfattning och slutsatser

Hur kan den lokala samverkansöverenskommelsen vidareutvecklas?

Engagemang och delaktighet

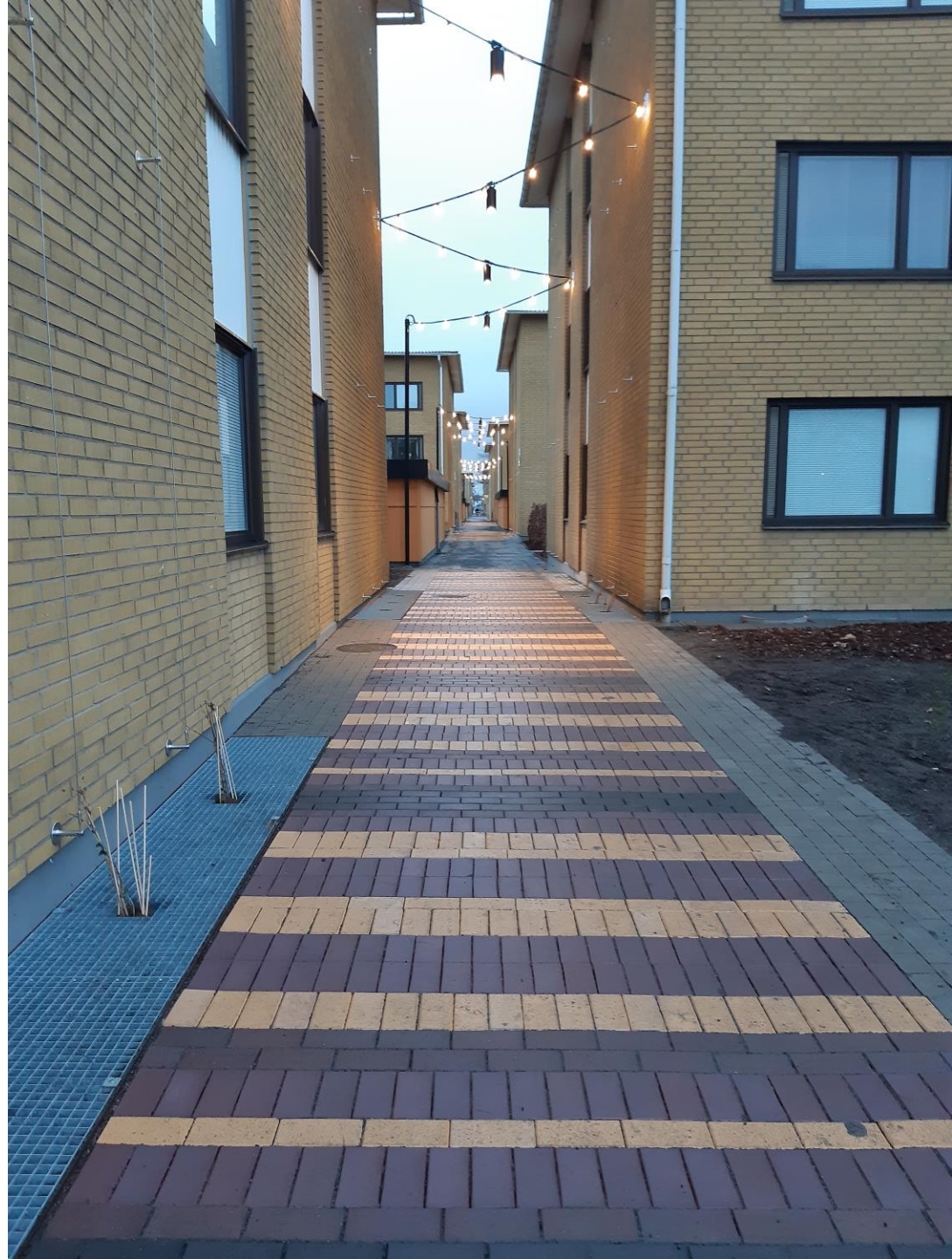
Nyckelaktörerna i samverkan anser att engagemanget och delaktigheten från boende i området är låg. Enkäten visar på att respondenterna anser att boende kan bidra mer för att öka tryggheten i området. Vanligtvis är det de boende som är mest engagerade som deltar i enkätundersökningar vilket medför att resultatet på en sådan fråga kan ge en mer positiv bild än verkligheten. Däremot ger det sken av att det finns boende i området som är engagerade och anser att de själva och deras grannar kan bidra till ett tryggare och bättre bostadsområde.

Social kontroll

Resultatet av utvärderingen framhäver att Charlottesborg har varit ett område med låg social kontroll. Den höga otryggheten i området har resulterat i att få människor vill eller vågar vistas i utemiljön. Därtill saknar området målpunkter, tydliga mötesplatser eller service som gör att människor rör sig i området.

Bristen på social kontroll och framförallt brist på vuxennärvaro i utemiljön har bidragit till unga har tagit över kontrollen över det offentliga rummet. Att bostadsgårdarna har gjorts om är ett steg i rätt riktning för att främja tryggare och trivsammare miljöer som de boende vill vistas i, men fler åtgärder krävs för att öka flöden och rörelse av människor i området, och därigenom öka den sociala kontrollen i området.

Se avsnitt *Rekommendationer* för förslag på utveckling inom respektive fokusområde.

Sammanfattning och slutsatser

Kan en liknande arbetsmodell appliceras i Gamlegården?

Vid implementeringen av en likande arbetsmodell i Gamlegården är det av vikt att ta fasta på de framgångsfaktorer som lyfts upp inom den lokala samverkansöverenskommelsen i Charlottesborg, vilka är följande:

- Att ha rätt funktioner hos respektive aktör som deltar i samverkan. Tjänstepersoner som kan fylla både operativa och strategiska funktioner.
- Hög lokal närvaro från samtliga aktörer.
- Att bygga på och knyta an till sådant som redan finns i området. Exempelvis föreningar, nätverk, näringsliv.
- Att överenskommelsen innehåller en gemensam riktning och tydliga mål som är mätbara.
- Drivande och engagerade personer.

Viktiga skillnader mellan Charlottesborg och Gamlegården att ha i beaktning är de socioekonomiska förutsättningarna och boendeform.

I Gamlegården är de socioekonomiska förutsättningarna lägre än i Charlottesborg. Större andel hushåll är trångbodda och lever med låg ekonomisk standard. Utbildningsnivån och andelen förvärvsarbetande är lägre. Dessa faktorer ökar risken för att falla in i kriminalitet som ung, och det har en tendens att ha en negativ inverkan på tryggheten. Därav kan det finnas ett större behov av att jobba med social prevention och långsiktiga insatser som syftar till att bryta utanförskap på Gamlegården än på Charlottesborg.

Gamlegården bostadsbestånd består av hyresrätter som ägs av ABK, till skillnad från Charlottesborg vars bostadsbestånd består av bostadsrätter. Skillnaden av bostadsaktörer kan påverka vilken typ av samverkansorganisation som är lämplig.

En annan viktig aspekt att ha med sig vid implementering av en liknande arbetsmodell i Gamlegården är att utforma samverkan utifrån lokala förutsättningar och behov. Inled med att utföra intervjuer och dialog med relevanta aktörer i området för att undersöka vilka förutsättningar man har till att samverka, hur ser lägesbilden ut och vilka fokusområden har man intresse av att samverka kring.

Engagera gärna lokalt föreningsliv och näringsliv i ett tidigt skede, då de är viktiga aktörer i det lokala brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet. Exempelvis blir de aktörer som finns i centrum viktiga att involvera i och med att de är verksamma i en miljö som är brottutsatt och har också stor möjlighet att påverka brottsligheten och tryggheten.

| Rekommendationer

Rekommendationer

Nedan presenteras rekommendationer för vidare utveckling av samverkan som grundar sig på genomförd utvärdering. Rekommendationerna är kategoriserade i de 5 fokusområden som utvärderingen pekar mot borde vara föremål för utvecklingsarbetet. En del rekommendationerna berör fler av fokusområdena.

Narkotikahandel och -bruk

- Installera rörelsedetektorer i trapphus och gemensamma utrymmen för att kunna detektera aktivitet som tyder på narkotikahandel och därmed kunna effektivisera polisens och väktarbolagens arbete. Rörelsedetektorer kan installeras i ett antal fastigheter där ni känner till att det finns en problematik, och sedan flyttas efter behov. Inspiration kan hämtas från metoden Trygga Trappan.
- Bredda det geografiska perspektivet och inkludera Vilan i de insatser och åtgärder som syftar till att motverka narkotikahandel och -bruk för att undvika förflyttning.

Ungdomsgång

- Insatser för att öka den sociala kontrollen och vuxennärvaro. Se under rubriken *Social kontroll* på s. 22.
- Analysera ytan kring aktivitetshuset för att identifiera möjliga situationella åtgärder att ta till för att motverka ungdomsgång vid platsen. Säkerställ att belysningen och uppsikten är god.

Låg tillit

- Identifiera så kallade gatekeepers i området, som kan utgöra en länk mellan institutionella aktörer och de målgrupper som man har svårt att nå ut till och bygga tillit till.
- Kommunen bör öka sin närvaro i området för att få bättre kontakt med ungdomar och vårdnadshavare. Förslagsvis kan representanter från kommunen delta på vissa bosociala aktiviteter.
- Hitta tillvägagångssätt för att underlätta kommunikation mellan boende. Det finns idag flertalet exempel på plattformar och appar som samlar intressenter från ett specifikt geografiskt område, så kallade community-appar som, när de fungerar bra, kan förstärka gemenskapen, öka tryggheten, underlätta att leva mer hållbart
- Odlingslotter kan bidra till ökad social samvaro och känsla av tillhörighet till sitt bostadsområde. Överväg att utöka antalet odlingslotter eller tillföra pallkragar på nya platser. Placeringen av odlingslådorna är viktigt. Dels är det önskvärt att placera så att det finns en naturlig övervakning över odlingslotterna, dels är det önskvärt att placera hyfsat centrerat i området, så att tröskeln inte blir för hög för de som bor i andra änden av området att vilja utnyttja dem. Odlingslådor i kombination med sociala ytor (pergola, grill, bord, bänkar och lekplatser) gör att det blir till en mötesplats även för de som inte odlar.

Rekommendationer

Nedan presenteras rekommendationer för vidare utveckling av samverkan som grundar sig på genomförd utvärdering. Rekommendationerna är kategoriserade i de 5 fokusområden som utvärderingen pekar mot borde vara föremål för utvecklingsarbetet. En del rekommendationerna berör fler av fokusområdena.

Engagemang och delaktighet

- Fortsätt arrangera bosociala aktiviteter. Ibland krävs det lite tid för vissa grupper att hitta dit. Testa att arrangera målgruppsanpassade aktiviteter som riktar sig primärt till föräldrar och kvinnor för att bättre nå ut till de målgrupper man idag har svårt att involvera.
- Se över möjligheten att engagera boende i att arrangera fler bosociala aktiviteter för att öka antalet aktiviteter och kunna nå ut till fler boende. Representanter från styrelsen i Brf Sting eller Brf Charlottsberg skulle kunna starta upp en arbetsgrupp med boende som är intresserade av att arrangera aktiviteter. Börja med att undersöka intresset bland de boende som idag deltar i de bosociala aktiviteterna.
- Arrangera trygghetsvandringar för specifika målgrupper, exempelvis kvinnor och barn och unga. Genom att arrangera trygghetsvandringar som riktar sig till specifika grupper kan man öka deltagandet och få olika perspektiv på hur platser uppfattas. En trygghetsvandring med barn och unga skulle exempelvis kunna genomföras i samarbete med Slätterängsskolan, någon idrottsförening eller fritidsgården Slottet om man vill inkludera ett större geografiskt perspektiv.
- Se över intresset hos boende att engagera sig som bovärdar/trygghetsvärdar i området.

Skadegörelse, klotter och nedskräpning

- Ha nolltolerans mot skadegörelse, klotter och nedskräpning och säkerställ att åtgärd tas till direkt vid upptäckt. En miljö som redan är utsatt för skadegörelse, klotter eller nerskräpning tenderar att utsättas för mer.
- Se över möjligheten till ett samarbete med idrottsföreningar som kommer och plockar skräp i området.
- Om det finns ett intresse hos boende att engagera sig som bovärdar kan de bistå i att exempelvis ronderna och anmäla skadegörelse, klotter och nedskräpning.

Social kontroll

- Se över möjligheterna till att aktivitetshuset nyttjas mer under kvällstid, exempelvis av föreningar som vill ha möten eller tillställningar.
- På lång sikt bör man utveckla mer målpunkter i Charlottesborg för att öka rörelser i utemiljön och den sociala kontrollen.
- Fortsätt med att försöka få igång grannsamverkan.

Emelie Eriksson

Emelie.eriksson@urbanutveckling.se

079-079 00 12

Tobias Karström

Tobias.karstrom@urbanutveckling.se

073-693 89 45

Urban Utveckling
Drottningholmsvägen 10
112 42 Stockholm

